

Tadeja Kodele, Nina Mešl

Začetek izobraževanja za delo z družinami s številnimi izzivi v okviru projekta LIFE v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: FSD) je od 29. 1. do 1. 2. 2018 v okviru projekta LIFE (Learning to Innovate with Families) na FSD gostila izobraževanje za socialne delavke¹ in druge strokovne delavke, ki v svoji vsakodnevni praksi sodelujejo z družinami s številnimi izzivi. LIFE je tri leta trajajoč projekt Erasmus+ Strategic Partnership (1. 9. 2016–31. 8. 2019), financira pa ga Evropska komisija. V projektu sodeluje FSD kot partnerska organizacija. Na FSD sva v projekt vključeni dr. Nina Mešl (nosilka projekta) in dr. Tadeja Kodele. Projekt odlikuje partnerstvo različnih evropskih držav: R&D Center iz Linköpinga (Švedska), Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (v nadaljevanju: NTNU) iz Trondheima (Norveška), Municipality of Cervia in Emilia Romagna (Italija), NGO APCC iz Coimbre (Portugalska) in Univerza v Ljubljani – FSD (Slovenija).

V okviru projekta je med drugim predvideno tudi enoletno preizkušanje in razvijanje modela za razvoj inovacijskih spretnosti kot podpore za sodelovanje z družinami s številnimi izzivi. Vanj bo vključenih 21 socialnih delavk in 7 drugih strokovnih delavk (psihologinje, klinične psihologinje, delovne terapevtke), ki sodelujejo z družinami s številnimi izzivi, iz vseh petih v projektu sodelujočih držav. S štiridnevnim izobraževanjem na FSD smo začeli mednarodni program usposabljanja, izobraževanje pa se bo nadaljevalo na nacionalni ravni vse leto 2018. Prvega tedna usposabljanja so se udeležile vse v izobraževanje vključene socialne delavke in druge strokovne delavke.

Preden predstaviva model ter ključna izhodišča in vsebine izobraževanja, naj na kratko predstaviva projekt LIFE. Izhodišče za projekt je bila obsežna večletna raziskava, ki sta jo izvedla R&D Center Linköping na Švedskem in NTNU iz Trondheima na Norveškem in v katero je bilo vključenih 900 družin s številnimi izzivi. Rezultati raziskave so pokazali, da v teh družinah pogosto ni sprememb oz. se njihov položaj kljub številni pomoči različnih strokovnjakov ni izboljšal. To gre pripisati pomanjkanju znanja za kompetentno ravnanje v praksi in kaže na potrebo po bolj celostnem pristopu pri delu z družinami s številnimi izzivi.

FSD je kot partnerska organizacija stopila v sodelovanje v projektu LIFE na podlagi povabila R&D Centra iz Linköpinga. R&D Center je, kot že omenjeno,

¹ V prispevku je za socialne delavce in socialne delavke ter za druge strokovne delavce in strokovne delavke, ki v praksi sodelujejo z družinami s številnimi izzivi, uporabljena ženska slovnična oblika, saj je večina vključenih v izobraževanje socialnih delavk in drugih strokovnih delavk (20 socialnih delavk in 1 socialni delavec, 6 drugih strokovnih delavk in 2 strokovna delavca).

prej sodeloval v obširni raziskavi z NTNU iz Trondheima, s katero pa je FSD prav tako sodelovala v okviru akcijsko-raziskovalnega projekta *Pomoč družinam v skupnosti: soustvarjanje zelenih sprememb za zmanjševanje socialne izključenosti in krepitev zdravja*, ki je potekal v okviru Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014². Uresničevanje dveh ključnih ciljev, ki smo si jih določili v okviru tega akcijsko-raziskovalnega projekta: preizkušanje in razvijanje konceptov sodelovanja z družinami ter podpora in pomoč družinam s številnimi izzivi v skupnosti, sta bila razloga, da smo pritegnili pozornost R&D Centra. Glavni cilj projekta LIFE je namreč prav tako usposobiti socialne delavke in druge strokovne delavke za učinkovitejše in uspešnejše delo z družinami, ki se v vsakdanjem življenju srečujejo s številnimi izzivi.

Cilji projekta LIFE so:

- 1) Izvedba temeljne študije – analize potreb. Na podlagi tega bo izdelan zemljevid kompetenc in spretnosti, ki jih potrebujejo socialne delavke in druge strokovne delavke, ki sodelujejo z družinami s številnimi izzivi, in torej razvit t. i. okvir kompetenc.
- 2) Razviti učni model »Trikotnik znanja«, katerega namen bo krepiti povezave med raziskovalci, profesorji in strokovnimi delavkami, ki delajo z družinami s številnimi izzivi.
- 3) Razviti prenosljiv »program za razvoj inovacijskih spretnosti«.
- 4) Preizkusiti ta model in program prek pilotnega programa v praksi pri neposrednem delu z družinami.
- 5) Pregled rezultatov pilotiranja, tudi vpliv na delo z družinami in nadgradnja programov.
- 6) Diseminacija rezultatov na nacionalni in transnacionalni ravni.

Zapisali sva že, da je bilo štiridnevno izobraževanje na FSD prvi korak pri preizkušanju modela programa za razvoj inovacije za delo z družinami s številnimi izzivi. Namen izobraževanja je bila izmenjava dobrih praks dela z družinami s številnimi izzivi in načinov ter metod dela. Prav tako je vsaka država predstavila ovire in izzive, s katerimi se srečujejo v vsakodnevni praksi. Na izobraževanju je bil poudarek na načrtovanju inovacije v vsakodnevni praksi, na spodbujanju socialnih delavk in drugih strokovnih delavk k reflektivnemu načinu učenja, na razvoju kompetenc in spretnosti pri delu z družinami s številnimi izzivi. Ključna ugotovitev razprav v okviru intenzivnega tedna usposabljanja je bila, da se v vseh v projektu sodelujočih partnerskih državah socialne delavke in druge strokovne delavke srečujejo s podobnimi ovirami in izzivi, ko sodelujejo z družinami s številnimi izzivi ne glede na različna systemska izhodišča posameznih držav (preobremenjenost, pomanjkanje časa za socialno delo, potreba po sistemskih spremembah ipd.). Pri tem gre omeniti predvsem projekt *Family Pilot*, ki so ga predstavili partnerji s Švedske. V pilotnem projektu (avgust 2014–julij 2017) je bilo vključenih 18 družin s številnimi izzivi, z družinami so sodelovale 3 socialne delavke (vsaka s po 6 družinami, 3–4 ure na teden z vsako družino). Evalvacija projekta je poka-

² Projekt sta financirala Norveški finančni mehanizem in Služba vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko v obdobju od 16. 2. 2015 do 30. 9. 2016. Več o projektu lahko preberete na spletni strani projekta: http://spds.fsd.uni-lj.si/o_projektu/.

zala, da je projekt prispeval k izboljšanju položaja življenja vseh družinskih članov, k večji socialni vključenosti teh družin, predvsem pa je bil tak način dela pomemben tudi s finančnega vidika (manjši stroški, npr. za socialne storitve, socialne prejemke, manjša brezposelnost, preprečevanje nastanitev otrok zunaj družine ipd.).

In kaj nas čaka po zaključku štiridnevnega izobraževanja? Vsaka v projektu sodelujoča partnerska organizacija bo preizkušanje in razvijanje modela za sodelovanje z družinami s številnimi izzivi, oblikovala po svoje, tudi glede na svoje nacionalne potrebe in posebnosti. V Sloveniji je v izobraževanje vključenih pet socialnih delavk iz petih različnih centrov za socialno delo (CSD Koper, CSD Logatec, CSD Maribor, CSD Nova Gorica, CSD Ptuj). Vsaka socialna delavka bo poskušala v svojem institucionalnem okviru uvesti inovacijo, ki naj bi podprla družine s številnimi izzivi v smeri soustvarjanja zelenih sprememb. Izhodišče za načrtovanje inovacije v Sloveniji bodo rezultati že omenjenega projekta *Pomoč družinam v skupnosti* (NFM). S socialnimi delavkami se bomo leta 2018 srečevale na vsake tri tedne (po cca. 5–6 ur) in na srečanjih razvijale novo znanje za delo z družinami s številnimi izzivi. Rezultati projekta NFM so med drugim namreč pokazali, da socialne delavke potrebujejo kontinuirano podporo za implementacijo znanja v prakso, da lažje zdržijo negotovost, ki je vedno del procesov podpore in pomoči družinam s številnimi izzivi. Tako lahko razvijejo strokovni teoretski okvir za več gotovosti za delovanje v praksi. Konec leta 2018 pa nas čaka še štiridnevni konec izobraževanja v Coimbri na Portugalskem, ki bo namenjen predstavitvi preizkušanja in razvijanja modela inovacije v posameznih državah, evalvaciji in ključnim ugotovitvam ter iskanju možnosti in priložnosti za systemske spremembe pri sodelovanju z družinami s številnimi izzivi v partnerskih državah.

Poročilo končujeva z upanjem, da se bodo začetna pričakovanja, s katerimi sva stopili v projekt LIFE, uresničila. Projekt je bil namreč zastavljen s ciljem, da bo vplival na razvoj nove in izboljšane prakse, zlasti z uporabo inovacijskih spretnosti pri delu z družinami s številnimi izzivi, na odpravljanje pomanjkljivosti, s katerimi se te družine v vsakdanjem življenju srečujejo, predvsem pa, da bo pripomogel k dostojnemu življenju in večji socialni vključenosti teh družin.